Materiallar to'plami · Conference Proceedings
"ZAMONAVIY TADQIQOTLAR VA BARQAROR RIVOJLANISH" respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi
04 August 2026
UDK 316
TABIIY FANLAR

FARG'ONA–MARG'ILON AGLOMERATSIYASINING SHAKLLANISH OMILLARI

Madinaxon Muzaffar qizi Karimova*
Farg'ona davlat universiteti talabasi
✉ madinaxonkarimova05.b@gmail.com

ANNOTATSIYA

Maqolada Farg'ona vodiysining janubiy qismida shakllanayotgan Farg'ona–Marg'ilon aglomeratsiyasining vujudga kelish omillari ko'rib chiqiladi. Tahlil asosida O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi va Farg'ona viloyati statistika boshqarmasining 2021–2026-yillardagi ma'lumotlari yotadi. Ikki yadro shaharning doimiy aholi soni, o'sish sur'ati, zichligi, migratsiya saldosi, korxonalar joylashuvi va sanoat ishlab chiqarishi solishtirildi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, aglomeratsiya viloyat aholisining qariyb 14 foizini, sanoat hajmining esa uchdan bir qismiga yaqinini birlashtiradi. Farg'ona shahri iqtisodiy va migratsion jozibadorlik markazi bo'lib turibdi. Marg'ilon esa yuqori zichlik va yer resurslarining tanqisligi bilan ajralib turadi. Maqolada shuningdek aglomeratsiyaning rivojlanishiga to'sqinlik qiluvchi cheklovlar va ularni yumshatish yo'llari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar

aglomeratsiya, Farg'ona–Marg'ilon, doimiy aholi, aholi zichligi, migratsiya, shaharlararo aloqalar, sanoat, hududiy rivojlanish, Farg'ona vodiysi.

DOI: 10.5281/zenodo.23616034

Kirish

So'nggi o'n yilliklarda dunyo aholisining ko'p qismi shaharlarda yashaydigan bo'ldi. Shaharlar esa alohida-alohida emas, bir-biriga yaqin joylashgan guruhlar, ya'ni aglomeratsiyalar shaklida o'sib bormoqda. Bunday tizimlarda mehnat bozori, transport tarmog'i, bilim va kapital umumiy bo'lib, qo'shni shaharlar bir-birini to'ldiradi. Jahon banki hududiy rivojlanishni zichlik, masofa va bo'linish kabi uchta o'lchov orqali izohlaydi, va bu yondashuv aglomeratsiyalarning iqtisodiy ahamiyatini yaxshi ko'rsatadi [11].

O'zbekistonda ham bu jarayon tezlashgan. Mamlakat rivojlanish strategiyalarida hududlarning bir tekis o'sishi, shaharlarni rivojlantirish va hududiy salohiyatdan to'liq foydalanish alohida vazifa sifatida belgilangan [1; 2]. Aholisi eng zich Farg'ona vodiysida esa bu masala ayniqsa dolzarb. Vodiyning janubiy qismida bir-biridan taxminan 15 kilometr narida joylashgan Farg'ona va Marg'ilon shaharlari amalda yagona shahar maydoniga aylanib bormoqda. Kundalik mehnat qatnovi, tovar va xizmat almashinuvi, umumiy kommunal va transport tarmoqlari buning belgisidir.

Shunga qaramay, bu aglomeratsiya ilmiy adabiyotda yetarlicha o'rganilmagan. Mavjud ishlarning ko'pchiligi alohida shaharlarga yoki butun viloyatga bag'ishlangan, ikki shaharning birgalikdagi dinamikasi esa raqamlar bilan kam tahlil qilingan. Maqolaning maqsadi shu bo'shliqni to'ldirish: Farg'ona–Marg'ilon aglomeratsiyasining shakllanish omillarini aniqlash va rasmiy statistika yordamida ularning kuchini baholash.

Tadqiqot jarayonida quyidagi vazifalar hal etildi:

- aglomeratsiya tushunchasi va uning nazariy asoslarini ko'rib chiqish;
- 2021–2026-yillardagi aholi dinamikasini tahlil qilish;
- aholi zichligi va migratsiya oqimlarini baholash;

- iqtisodiy faollik va sanoat ko‘rsatkichlarini solishtirish;
- aglomeratsiya rivojiga to‘sqinlik qiluvchi cheklovlarni aniqlash.

Tadqiqotda statistik tahlil, qiyosiy tahlil, jadval-grafik usullari va oddiy hisob-kitoblardan foydalanildi. Asosiy ma’lumotlar Milliy statistika qo‘mitasi (stat.uz) va uning viloyat boshqarmasi nashrlaridan olindi [14–20]. Jadvallardagi ulushlar va aholi jon boshiga ko‘rsatkichlar muallif tomonidan shu ma’lumotlar asosida hisoblangan.

Aglomeratsiya tushunchasi

Shaharlar tizimini o‘rganishning ilk nazariy asosi V. Kristaller yaratgan markaziy joylar nazariyasidir. Unga ko‘ra har bir shahar atrofiga xizmat ko‘rsatadi, shaharlar esa o‘z ahamiyatiga qarab ierarxiya hosil qiladi [4]. F. Perru “o‘sish qutblari” g‘oyasini ilgari surib, iqtisodiy rivojlanish hamma joyda bir vaqtda emas, ayrim markazlarda to‘planib, keyin atrofga tarqalishini ko‘rsatdi [5]. J. Gottman esa Amerikaning shimoli-sharqiy qirg‘og‘idagi uzluksiz shaharlashgan hududni “megalopolis” deb nomladi [6].

Rus geografiyasida bu yo‘nalishni G. M. Lappo rivojlantirdi. U aglomeratsiyani bir-biriga yaqin joylashgan, mehnat, madaniy-maishiy va ishlab chiqarish aloqalari bilan bog‘langan shaharlar guruhi sifatida ta’riflaydi. Uning fikricha, bunday tizimning chegarasini yadro shaharga transport orqali yetib borishning 1–1,5 soatlik masofasi belgilaydi [7; 8].

Iqtisodiy nuqtai nazardan P. Krugman va M. Fudjita markaz va chekka o‘rtasidagi munosabatni tushuntirib bergan. Ularga ko‘ra, ishlab chiqarish va aholi to‘plangani sari yangi korxonalar va ishchilar uchun jozibadorlik oshadi, bu esa to‘planishni yanada kuchaytiradi [9; 10]. OECD esa funksional shahar hududini aniqlashda kundalik mehnat qatnovini asosiy mezon qilib oladi [12].

Farg‘ona vodiysi Markaziy Osiyodagi eng zich joylashgan agrar-sanoat hududlaridan biridir [13]. Marg‘ilon qadimiy shahar bo‘lib, uning tarixi ming yildan oshiq. U Buyuk ipak yo‘lining muhim savdo punkti sifatida shuhrat qozongan, bugungi kunda ham ipakchilik, atlas va adras to‘qish an’analari bilan mashhur. Farg‘ona shahri esa XIX asrning 70-yillarida Yangi Marg‘ilon nomi bilan zamonaviy rejalashtirilgan shahar sifatida vujudga kelgan. Shu tariqa ikki shahar tarixan ham, funksional jihatdan ham bir-birini to‘ldiradi: biri qadimiy hunarmandchilik va savdo markazi, ikkinchisi sanoat va ma’muriy markaz.

Maqolada “aglomeratsiya yadrosi” deganda Farg‘ona va Marg‘ilon shaharlari tushuniladi. Quvasoy shahri va Farg‘ona tumani esa unga bevosita tutashgan yo‘ldosh hududlar sifatida qaraladi. Bu yondashuv muallifning ish farazi bo‘lib, rasmiy chegara emas.

Aholi dinamikasi: demografik omil

Aglomeratsiyaning asosiy poydevori bu aholi. 1-jadvalda viloyat va ikki yadro shaharning doimiy aholi soni keltirilgan.

1-jadval. Farg‘ona viloyati va yadro shaharlar doimiy aholisi (ming kishi)

Sana	Farg‘ona viloyati	Farg‘ona shahri	Marg‘ilon shahri	Ikki shahar yig‘indisi	Viloyatdagi ulushi, %
01.10.2021	3 878,0	297,7	242,1	539,8	13,9
01.10.2022	3 954,2	304,0	245,7	549,7	13,9
01.01.2024	4 061,5	321,8	253,5	575,3	14,2
01.01.2025	4 144,7	328,4	257,9	586,3	14,1
01.01.2026	4 223,0	335,1	261,9	597,0	14,1

Manba: [14–17] ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Jadvaldan uchta xulosa chiqadi. Birinchidan, viloyat aholisi besh yilga yaqin vaqt ichida taxminan 345 ming kishiga ko‘paydi, ikki shahar aholisi esa qariyb 57 ming kishiga oshdi. Ikkinchidan, ikki shaharning viloyatdagi ulushi barqaror: 13,9 dan 14,2 foizgacha tebranadi. Demak, aglomeratsiya yadrosi viloyat o‘rtacha sur’atida o‘sib bormoqda, uni “yutib” yubormayapti. Uchinchidan, 2024-yil boshidan 2026-yil boshigacha viloyat aholisi 161,5 ming kishiga, ikki shahar aholisi 21,7 ming kishiga ko‘paydi. Bu viloyat o‘sishining taxminan 13,4 foizini tashkil etadi.

2-jadval. Doimiy aholining yillik o‘sish sur’ati (oldingi yilga nisbatan, %)

Hudud	01.01.2025 holatiga	01.01.2026 holatiga
Farg‘ona viloyati	102,0	101,9
Farg‘ona shahri	102,1	102,0
Marg‘ilon shahri	101,7	101,6

Manba: [15; 16].

2-jadvalda qiziq tafovut ko‘rinadi: Farg‘ona shahri viloyat o‘rtachasidan biroz tez o‘sayotgan bo‘lsa, Marg‘ilon undan sekinroq. Ikki yilda Farg‘ona shahri aholisi 4,1 foizga, Marg‘ilon esa 3,3 foizga ko‘paydi. Farq katta emas, ammo u har yili takrorlanayotgani sababli tasodif deb bo‘lmaydi. Uning sabablari 4-bo‘limda ko‘rib chiqiladi.

Aholi zichligi

Aglomeratsiyaning aniq belgilaridan biri yuqori zichlikdir. Statistika boshqarmasi ma’lumotlariga ko‘ra, 2021-yilda Marg‘ilon shahrida 1 km² ga 5 903,9 kishi, 2022-yil oktabrida esa 5 991,5 kishi to‘g‘ri kelgan. Farg‘ona shahrida bu ko‘rsatkich 3 030,9 kishi bo‘lgan [17]. Shu ma’lumotlardan shaharlar maydonini taxminiy hisoblash mumkin: Marg‘ilon taxminan 41 km², Farg‘ona shahri esa taxminan 100 km². Bu maydonlarni o‘zgarmas deb olsak, 2026-yil boshidagi zichlik quyidagicha bo‘ladi.

3-jadval. Aholi zichligi (1 km² ga kishi)

Shahar	2021–2022 (rasmiy)	2026 (hisoblangan, taxminiy)
Marg‘ilon	5 904 – 5 992	≈ 6 390
Farg‘ona	≈ 3 031	≈ 3 340

Manba: [17] va [15] asosida muallif hisob-kitoblari.

Marg‘ilonning zichligi Farg‘onadan deyarli ikki baravar yuqori. Bu shahar ichida bo‘sh yer deyarli qolmaganini anglatadi va aholining bir qismini qo‘shni hududlarga, birinchi navbatda Farg‘ona shahri va Farg‘ona tumaniga chiqib ketishga undaydi. Zichlik yuqori bo‘lishi aglomeratsiya shakllanishi uchun qulay shart bo‘lsa-da, ma’lum darajadan keyin u cheklovga aylanadi.

Migratsiya oqimlari

Aglomeratsiya aholi sonining tabiiy o‘sishi bilan birga, odamlarning ko‘chishi hisobiga ham kengayadi. 4-jadvalda 2025-yil yanvar–dekabr oylaridagi ko‘chib kelganlar va ko‘chib ketganlar soni keltirilgan.

4-jadval. Aholi migratsiyasi, 2025-yil (kishi)

Hudud	Ko‘chib kelganlar	Ko‘chib ketganlar	Migratsiya saldosi
Farg‘ona viloyati	15 336	16 569	−1 233
Farg‘ona shahri	4 816	2 578	+2 238
Marg‘ilon shahri	939	1 626	−687

Manba: [15] ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Bu jadval aglomeratsiya ichidagi markaz-periferiya munosabatini yaqqol ko‘rsatadi. Viloyat bo‘yicha umumiy migratsiya saldosi manfiy, ya’ni ko‘chib ketganlar ko‘proq. Farg‘ona shahri esa bu fonda qariyb 2,2 ming kishilik sof oqimni qabul qilgan. U viloyatdagi asosiy tortuvchi markaz vazifasini bajarmoqda. Marg‘ilonda saldo manfiy, ammo uncha katta emas (jami aholining taxminan 0,26 foizi).

Bu raqamlar nega Marg‘ilonning o‘sish sur’ati pastroq ekanini izohlaydi. Shaharning ichida joy tanqis va tarixiy zichlik yuqori, shu sababli yangi uy-joy imkoniyatlari cheklangan. Aholi sonining oshishi asosan tabiiy o‘sish hisobiga kechmoqda: 2025-yilda shahar aholisi 4,0 ming kishiga ko‘paygan bo‘lsa, migratsiya saldosi −0,7 ming bo‘lgani uchun tabiiy o‘sish taxminan 4,7 ming kishi atrofida bo‘lgan. Farg‘onada esa 6,7 ming kishilik o‘sishning taxminan uchdan bir qismi migratsiya hisobiga to‘g‘ri keladi.

Shuni ham aytish kerakki, bu raqamlar faqat rasmiy ro‘yxatdan o‘tgan ko‘chishni aks ettiradi. Kundalik qatnov (yashash joyi bir shaharda, ish joyi boshqasida) statistikada alohida hisoblanmaydi, ammo aynan u aglomeratsiyaning haqiqiy mezoni hisoblanadi [12].

Iqtisodiy omillar

Korxonalar joylashuvi

Aholi qayerda to‘planadi, ish o‘rinlari ham o‘sha yerda bo‘ladi, ish o‘rinlari bo‘lgan joyga esa yana odamlar keladi. Krugman modelining mohiyati shu [9]. 5-jadvalda faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlarning hududiy taqsimoti berilgan.

5-jadval. Faoliyat ko‘rsatayotgan korxona va tashkilotlar soni (2026-yil 1-may holatiga)

Hudud	Soni (birlik)	Viloyatdagi ulushi, %
Farg‘ona viloyati	38 726	100,0
Farg‘ona shahri	6 998	18,1
Marg‘ilon shahri	2 799	7,2
Farg‘ona tumani	1 832	4,7
Uch hudud yig‘indisi	11 629	30,0

Manba: [18] ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Farg‘ona shahri, Marg‘ilon shahri va Farg‘ona tumani birgalikda viloyatdagi barcha faol korxonalarning roppa-rosa 30 foizini jamlagan. Bu ularning aholi ulushidan sezilarli yuqori. 2026-yil 1-avgust holatida statistika boshqarmasi bu ulushlarni Farg‘ona shahri uchun 18,4, Marg‘ilon uchun 7,3 foiz deb qayd etgan, ya’ni uch oy ichida ham ular biroz oshgan [19]. Bu ish joylarining aglomeratsiya yadrosiga to‘planib borayotganidan darak beradi.

Sanoat ishlab chiqarishi

Sanoat bu aglomeratsiyaning tarixiy ustunidir. Farg‘onada neftni qayta ishlash va kimyo, Marg‘ilonda ipak va to‘qimachilik, Quvasoyda qurilish materiallari va kimyo korxonalari bor. Bu mahsulotlar bir-birini xomashyo, transport va ishchi kuchi orqali bog‘laydi. 6-jadvalda 2026-yilning yanvar–may oylaridagi ma’lumotlar berilgan.

6-jadval. Sanoat mahsuloti ishlab chiqarish hajmi, 2026-yil yanvar–may

Hudud	Hajmi (mlrd so‘m)*	O‘sish sur’ati, %	Viloyatdagi ulushi, %
Farg‘ona viloyati	23 054,8	108,2	100,0
Farg‘ona shahri	4 663,3	107,2	20,2
Marg‘ilon shahri	939,7	110,3	4,1
Farg‘ona tumani	916,0	108,7	4,0
Quvasoy shahri	836,3	109,2	3,6
To‘rt hudud yig‘indisi	7 355,3	—	31,9
Taqqoslash uchun: Qo‘qon shahri	*3 367,4*	*107,8*	*14,6*

*Manba: [20] ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari. *O‘lchov birligi manba jadvali tuzilishidan olindi.*

To‘rt yadro hududi viloyat sanoatining deyarli 32 foizini beradi, ya’ni ularning aholi ulushidan ancha ko‘p. Qiziq tomoni, o‘sish sur’atlari bo‘yicha Marg‘ilon (110,3 foiz) viloyatdagi eng yuqori ko‘rsatkichlardan birini ko‘rsatgan, Farg‘ona shahridan (107,2 foiz) ham oldinda. Bu shaharning sanoat jihatidan jonlanayotganini bildiradi.

Aholi jon boshiga hisoblaganda manzara boshqacha. Yanvar–may davrida Farg‘ona shahrida bir kishiga taxminan 13,9 mln so‘m sanoat mahsuloti to‘g‘ri kelgan, viloyat o‘rtachasi taxminan 5,5 mln so‘m, Marg‘ilonda esa taxminan 3,6 mln so‘m (2026-yil 1-yanvar holatidagi aholi sonidan hisoblandi). Ya’ni Farg‘ona shahri sanoat markazi, Marg‘ilon esa ko‘proq yashash, savdo va hunarmandchilik vazifasini bajaradi. Bu mehnat taqsimoti aglomeratsiya uchun ayni muddao: aholi bir shaharda yashab, ikkinchisida ishlaydi, shuning uchun shaharlararo qatnov kuchayadi.

Aglomeratsiyani shakllantiruvchi asosiy omillar

Yuqoridagi tahlil va nazariy qarashlarga tayanib, omillarni quyidagicha guruhlash mumkin.

Tabiiy-geografik va tarixiy omil. Ikki shahar tekis, sug‘oriladigan vodiy tubida, bir-biridan juda yaqin joylash-gan. Ularni tarixan yagona savdo-hunarmandchilik va sug‘orish tizimi bog‘lab turgan. Vodiy tuzilishi uzun, tutash shahar o‘qining shakllanishiga imkon beradi [13].

Demografik omil. Aholining yuqori zichligi va barqaror tabiiy o‘sishi mehnat resurslarini doimiy ravishda ko‘paytirib boradi. Yosh aholi ulushi katta bo‘lgani uchun ishchi kuchi taklifi talabdan oshib ketishi mumkin, bu esa qatnov va ko‘chishni rag‘batlantiradi.

Iqtisodiy omil. Sanoat, xizmat ko‘rsatish va kichik biznesning to‘planishi o‘zaro tovar va xizmat oqimini yuzaga keltiradi. Markaziy shaharda yirik korxonalar va ish o‘rinlari, qo‘shni shaharda esa hunarmandchilik va savdo rivojlangan. Natijada bir-birining bozori va mehnat bozori sifatida ishlaydi [9; 10].

Transport va infratuzilma omili. Shaharlarni tutash avtomobil yo‘li, temir yo‘l va jamoat transporti birlashtiradi. Yo‘l masofasi Lappo ko‘rsatgan 1–1,5 soatlik chegaradan ancha ichkarida, ya’ni kundalik qatnov uchun to‘liq mos [7; 8]. Shuningdek, Toshkent bilan temir yo‘l va havo aloqasi aglomeratsiyani milliy tarmoqqa bog‘laydi.

Institutsional omil. Davlatning hududiy siyosati, shaharsozlik hujjatlari, bosh rejalar va yangi qurilish dasturlari aglomeratsiyaning fazoviy o‘sish yo‘nalishini belgilaydi [1–3]. Erkin iqtisodiy va sanoat zonalari, soliq imtiyozlari ham investitsiyani aynan shu yadro hududlariga yo‘naltiradi.

Ijtimoiy-madaniy omil. Ta’lim muassasalari, kasalxonalar, bozorlar va madaniy obyektlar ikki shahar aholisiga umumiy xizmat ko‘rsatadi. Oilaviy va qo‘shnichilik aloqalari ham uzoq yillar davomida shaharlar orasidagi muloqotni mustahkamlab kelgan.

Rivojlanishdagi cheklovlar

Aglomeratsiya o‘sishining o‘z chegaralari ham bor.

Yer resurslarining tanqisligi. Vodiyning sug‘oriladigan yerlari juda qimmatli, shaharning kengayishi esa ko‘pincha dehqonchilik yerlari hisobiga bo‘ladi. Marg‘ilonning ≈6 400 kishi/km² zichligi ichki zahiralar deyarli tugaganini ko‘rsatadi.

Transport yuklamasi. Shaharlar orasidagi yo‘lda avtomobillar soni oshib bormoqda. Tezkor jamoat transporti yetarli bo‘lmasa, qatnov vaqti va ekologik yuk ortadi.

Ekologik bosim. Sanoat va zich turar-joy yonma-yon joylashgan, havo sifati va suv ta’minoti muammo bo‘lishi mumkin.

Markazlashuvning kuchayishi. Migratsiya saldosi faqat Farg‘ona shahrida musbat bo‘lgani uchun, Marg‘ilon va chekka tumanlar ortda qolish xavfi ostida.

Boshqaruvning bo‘linganligi. Ikki shahar alohida ma’muriy birliklar bo‘lgani uchun transport, kommunal va rejalashtirish masalalari ko‘pincha alohida hal etiladi, aglomeratsiya miqyosidagi yagona qarorlar esa kam.

Statistik ko‘rinmaslik. Kundalik qatnov va aglomeratsiya miqyosidagi ko‘rsatkichlar rasmiy statistikada alohida yuritilmaydi, shu sababli rejalashtirish qarorlari qisman taxminga tayanadi.

Bu muammolarni yumshatish uchun quyidagilar taklif etiladi: Farg‘ona–Marg‘ilon yo‘nalishida tezkor jamoat transporti (masalan, maxsus yo‘lak yoki yengil temir yo‘l) imkoniyatini o‘rganish, aglomeratsiya uchun yagona bosh reja va muvofiqlashtiruvchi organ tashkil etish, Marg‘ilon uchun yangi uy-joy hududlarini shahar tashqarisida, transport bilan bog‘lab rejalashtirish, sanoat korxonalarini ekologik jihatdan zararsizroq texnologiyalarga o‘tkazish, hamda mehnat qatnovi bo‘yicha alohida statistik kuzatuv joriy etish.

XULOSA

Tahlil Farg‘ona–Marg‘ilon aglomeratsiyasi allaqachon shakllangan, ammo rasman tan olinmagan hududiy tizim ekanini ko‘rsatdi. Asosiy natijalar quyidagicha:

2026-yil 1-yanvar holatida Farg‘ona va Marg‘ilon shaharlarida jami 597,0 ming kishi yashaydi, bu viloyat aholisining 14,1 foizi. So‘nggi besh yilda bu ulush deyarli o‘zgarmagan, ya’ni yadro viloyat bilan bir tekis o‘sib bormoqda.

Farg‘ona shahri (yillik o‘sish 102,0 foiz, migratsiya saldosi +2 238 kishi) markaziy tortuvchi kuch bo‘lib turibdi. Marg‘ilon (101,6 foiz, saldo −687) yuqori zichlik va yer tanqisligi tufayli sekinroq o‘smoqda, o‘sishi asosan tabiiy ko‘payishga tayanadi.

Iqtisodiy faollik aholiga qaraganda ancha kuchliroq to‘plangan: Farg‘ona shahri, Marg‘ilon va Farg‘ona tumani viloyat korxonalarining 30 foizini, sanoat hajmining esa (Quvasoy bilan birga) qariyb 32 foizini beradi. Aholi jon boshiga sanoat Farg‘onada Marg‘ilondagidan taxminan to‘rt baravar ko‘p, bu ikki shahar o‘rtasidagi mehnat taqsimoti va qatnov oqimini taqozo qiladi.

Aglomeratsiyaning shakllanishida geografik-tarixiy, demografik, iqtisodiy, transport, institutsional va ijtimoiy-madaniy omillar birgalikda ishlaydi. Rivojlanishni yer tanqisligi, transport yuklamasi, ekologik bosim va boshqaruvning bo‘linganligi cheklaydi.

Amaliy tavsiya sifatida aglomeratsiya miqyosida yagona rejalashtirish va transport tizimini yaratish, shuningdek kundalik qatnov statistikasini yuritish maqsadga muvofiq. Kelgusidagi tadqiqotlarda mehnat qatnovi bo‘yicha so‘rovlar o‘tkazish va Quvasoy hamda Farg‘ona tumanini tizimga to‘liq kiritib, aglomeratsiya chegarasini aniqlashtirish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni. 2022–2026-yillarga mo‘ljallangan yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida. – Toshkent, 2022.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son Farmoni. “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi to‘g‘risida. – Toshkent, 2023.
3. O‘zbekiston Respublikasining Shaharsozlik kodeksi: 2002-yil 29-avgustdagi 353-II-son qonun. – Toshkent, 2002.
4. Christaller W. Die zentralen Orte in Süddeutschland. – Jena: Gustav Fischer, 1933. – 331 S.
5. Perroux F. Note sur la notion de pôle de croissance // Économie appliquée. – 1955. – № 1–2. – P. 307–320.
6. Gottmann J. Megalopolis: The Urbanized Northeastern Seaboard of the United States. – New York: Twentieth Century Fund, 1961. – 810 p.
7. Лаппо Г. М. Города на пути в будущее. – М.: Мысль, 1987. – monografiya.
8. Лаппо Г. М. География городов. – М.: Владос, 1997. – 480 с.

9. Krugman P. Increasing Returns and Economic Geography // Journal of Political Economy. – 1991. – Vol. 99, No. 3. – P. 483–499.
10. Fujita M., Krugman P., Venables A. J. The Spatial Economy: Cities, Regions, and International Trade. – Cambridge, MA: MIT Press, 1999. – 367 p.
11. World Bank. World Development Report 2009: Reshaping Economic Geography. – Washington, DC: World Bank, 2009. – 383 p.
12. OECD. Redefining “Urban”: A New Way to Measure Metropolitan Areas. – Paris: OECD Publishing, 2012. – 358 p.
13. Starr S. F. (ed.). Ferghana Valley: The Heart of Central Asia. – Armonk, NY: M. E. Sharpe, 2011. – 424 p.
14. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. Rasmiy statistika portali [Elektron resurs]. – URL: https://stat.uz (kirilgan sana: 07.10.2026).
15. Farg‘ona viloyati statistika boshqarmasi. Farg‘ona viloyatida demografik holat (2026-yil 1-yanvar holatiga) [Elektron resurs]. – 27.01.2026. – URL: https://www.farstat.uz/uploads/press25/DM-PR-12-2025.pdf (kirilgan sana: 07.10.2026).
16. Farg‘ona viloyati statistika boshqarmasi. Farg‘ona viloyatining demografik holati (2025-yil 1-yanvar holatiga) [Elektron resurs]. – URL: https://farstat.uz/uploads/press24/DM-PR-12-2024.pdf (kirilgan sana: 07.10.2026).
17. Farg‘ona viloyati statistika boshqarmasi. Farg‘ona viloyatining demografik holati (2022-yil 1-oktabr holatiga) [Elektron resurs]. – URL: https://farstat.uz/uploads/press22/DM-PR-09-2022.pdf (kirilgan sana: 07.10.2026).
18. Farg‘ona viloyati statistika boshqarmasi. Farg‘ona viloyati korxona va tashkilotlar demografiyasi (2026-yil 1-may holatiga) [Elektron resurs]. – 10.05.2026. – URL: https://farstat.uz/uploads/press26/RG-PR-04-2026.pdf (kirilgan sana: 07.10.2026).
19. Farg‘ona viloyati statistika boshqarmasi. Farg‘ona viloyati korxona va tashkilotlar demografiyasi (2026-yil 1-avgust holatiga) [Elektron resurs]. – 15.08.2026. – URL: https://farstat.uz/uploads/press26/RG-PR-07-2026.pdf (kirilgan sana: 07.10.2026).
20. Farg‘ona viloyati statistika boshqarmasi. Farg‘ona viloyatida sanoat (2026-yil yanvar–may) [Elektron resurs]. – 26.06.2026. – URL: https://farstat.uz/uploads/press26/SN-PR-05-2026.pdf (kirilgan sana: 07.10.2026).